

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УТВЪРЖАВАМ:

ДОЦ. Д-Р ВЛАДИМИР АТАНАСОВ

МИНИСТЪР

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО МУЗИКА

ЗА ВТОРИ КЛАС

**СОФИЯ
2002 г.**

I. Общо представяне на учебната програма

Хорариум часове по учебен план:

2 часа седмично – 64 часа годишно.

Учебната програма по музика е разработена съобразно изискванията на ДООИ за учебно съдържание и е предназначена да се реализира в рамките на 64 учебни часа, определени от учебния план. Тя е съобразена със специфичните психологически характеристики на учениците във втори клас и отчита присъщите за възрастта възможности за общуване с музикалното изкуство.

Учебната програма по музика дава възможност те да усвоят първоначални знания за:

- ξ елементите на музикалната изразност - темпо, динамика, метрум и ритъм, нови тонови трайности;
- ξ основни жанрови разновидности в музиката - песен, танц и марш;
- ξ българския песенен и танцов фолклор;
- ξ многообразното функциониране на музиката в живота на хората.

Учебната програма продължава развитието, заложено в първи клас за изграждане на умения и навици, а така също подпомага усвояването в практически план на конкретни понятия, отнасящи се до спецификата на музиката като вид изкуство.

Чрез широк кръг от дейности - пеене на песни, съчиняване на ритмични съпроводи, слушане на музика, съчиняване на звукови картини, импровизация на танцови движения, програмата цели развитие на интелектуалната и емоционална активност на децата. Тя дава възможност за индивидуални изяви на учениците, а също така и за участие в разнообразни форми на работа по групи или колективно. Особен акцент в програмата поставят темите, насочени към формиране на толерантност към мнението на другите и различните възможности за изява на учениците.

Спецификата на музиката като вид изкуство дава възможност в програмата да бъдат обхванати разнообразни интегративни връзки с учебното съдържание по други предмети:

- развитие и обогатяване на речта /родна реч/;
- запознаване с изразните средства на други изкуства /родна реч, изобразително изкуство/;
- развитие на умения за работа с графични символи /математика/;
- българските народни традиции и тези на етносите, населяващи нашите земи /физическа култура и околени свят/;
- развитие на двигателната култура /физическа култура/.

II. Цели на обучението по музика във втори клас

Чрез обучението по музика се реализират следните ЦЕЛИ:

- създаване на желание за емоционално общуване с музиката;
- формиране и развитие на музикалния слух като необходимо условие за резултатно участие в музикалните дейности;
- формиране и развитие на музикално-изпълнителски умения и навици за слушане на музика;
- възпитаване на любов към българската музикална традиция и култура.

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Понятия	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
1	2	3	4	5	6
Музикална практика: музикаране, възприемане на музика	<p>Стандарт № 1: Пее с целия текст пет песни по свой избор от училищния репертоар.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Участва активно при изучаване и изпълнение на песни от училищния репертоар. - Знае наизуст с целия текст пет песни от училищния репертоар. <p>Стандарт № 2: Пее предпочитана песен, включително и от извънучилищния репертоар.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Изразява лични предпочитания и изпълнява по избор песни от училищния и/или извънучилищния репертоар. <p>Стандарт № 3: Импровизира ритмичен съпровод.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Участва активно при колективно съчиняване на ритмични съпроводи. - Подбира подходящи средства за ритмичен съпровод в зависимост от характера на музиката. 	<p><i>Учениците трябва да усвоят:</i></p> <p>Тема № 1: Пее на песни</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да възпроизвеждат мелодията и метроритъма според индивидуалните си възможности; - да пресъздават характера на песента при изпълнение; - да синхронизират изпълнението си със съпровода и да реагират на указанията и жестовете на учителя. <p>Тема № 1: Изпълнение на песен по избор</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да проявяват предпочитания към песни от училищния и/или извънучилищния репертоар; - да пеят според индивидуалните си възможности предпочитани песни; - да се опитват да мотивират избора си. <p>Тема № 1: Ритмичен съпровод към песен</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да изпълняват подражателно ритмичен съпровод; - да подбират инструменти за съпровод съобразно характера на музиката; - да постигат синхрон и баланс между пее и съпровод. <p>Тема № 2: Съчиняване на звукови картини</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да пресъздават съдържание на звукова картина с най-подходящи и оригинални 		<p><i>На учениците трябва да се даде възможност:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да изразяват личното си емоционално отношение, артистичност и предпочитания; - да проявяват толерантност към предпочитанията и възможностите на другите; - да изпълняват разнообразни по характер песни; - да изразяват свободно предпочитанията си; - да се изявяват като солисти; - да проявяват толерантност към възможностите и предпочитанията на другите; - да правят предложения при колективно съчиняване на съпроводи и звукови картини; - да използват разнообразни и оригинални средства за съпровод; - да съпровождат различни по характер песни; - да правят опити за оценка на чуждо и свое изпълнение. 	<p>Български език и литература</p> <p>Изобразително изкуство</p>

	<p>Стандарт № 4: Разпознава три определени от учителя инструментални творби от училищния репертоар.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Познава звучността на духов оркестър. 	<p>звукоизобразителни средства;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да синхронизират и балансират изпълнението си с това на другите; - да реагират на указанията и жестовете на учителя. <p>Тема № 1: Слушане на музика</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да формират слушателски навици; - да формират умения за слушане на музика с определени задачи. <p>Тема № 2: Разпознаване на инструментално произведение</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да използват като слухова опора характерни изразни средства в слушани инструментални творби; - ползват правилно понятията солист и оркестър. <p>Тема № 3: Духов оркестър</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - разпознават звучността на духов оркестър. 		<p>- Да прослушват многократно разнообразни музикални произведения;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да слушат произведения от различни жанрове в изпълнение на духов оркестър; - да споделят впечатления от слушана музика. 	
<p>Елементи на музикалната изразност</p>	<p>Стандарт № 1: Определя характер, темпо, динамика, повторност, подобие и различие в подходяща музика.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Определя със свои думи характер, темпо и динамика на песни. - Описва със свои думи характер, темпо и динамика на произведения за слушане от училищния и извънучилищния репертоар. 	<p>Тема № 1: Характер на музикалното произведение</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да подбират най- подходящи измежду предложените определения за характера на музиката. <p>Тема № 2: Темпо</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да определят бързо, бавно и умерено темпо в музикални произведения; - да свързват темпото с характера на музиката; - да използват правилно понятието темпо. <p>Тема № 3 : Динамика</p> <p><i>Очаквани резултати:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - да определят динамика "силно" и " тихо", в 	<p>духов оркестър</p> <p>темпо</p> <p>динамика</p>	<p>- да наблюдават характер, темпо и динамика в музикални произведения от различни жанрове;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да дават предложения за подходящи темпо и динамика на изпълняваните песни. 	<p>Изобразително изкуство</p> <p>Български език и литература</p>

	<p>Стандарт № 2 Разпознава по тембър и външен вид музикални инструменти. Очаквани резултати: - Разпознава по тембър и външен вид флейта, кларинет и акордеон.</p> <p>Стандарт № 3: Разпознава метрума и размера на музика в 2/4, 3/4 и 4/4 и метрума на музика в 5/8, 7/8 и 9/8. Очаквани резултати: - Разпознава метрума на музика в размери 2/4, 3/4, 5/8 и 7/8 в подходящи примери.</p> <p>Стандарт № 4: Анализира нотни стойности до осмини. Очаквани резултати: - Анализира различни тонови трайности, съответстващи на половина, четвъртина и осмина нота, в подходящи примери.</p> <p>Стандарт № 5: Разпознава нотите в първа октава и най-често срещаните писмени знаци в нотописа.</p>	<p>музикални произведения; - да свързват динамиката с характера на музиката; - да използват правилно понятието динамика. Тема № 1: Музикални инструменти Очаквани резултати: - разпознават по външен вид изучаваните инструменти; - разпознават тембъра на изучаваните инструменти в солово изпълнение - разграничават по тембър духовите инструменти от останалите. Тема № 1: Метрум на музика в размери 2/4, 3/4, 5/8 и 7/8 Очаквани резултати: - да отчитат силното и слабото метрично време с помощта на графични и двигателни средства; - да определят, отчитат и сравняват 2- и 3-временна метрична пулсация; - да определят, отмерват и сравняват равномерна и неравномерна пулсация. Тема № 1: Тонови трайности Очаквани резултати: - да разпознават по слух и по графичен белег и да съотнасят към съответни срички в изпълняваните песни тонови трайности, отговарящи на половина, четвъртина и осмина нота; - да изпълняват подражателно ритмични последования от тонови трайности, съответстващи на половина, четвъртина и осмина нота. - да отмерват двигателно музика в размер 2/4. Тема № 1: Посока на мелодичното движение. Очаквани резултати: - да определят посока на мелодия с помощта</p>	<p>флейта кларинет акордеон</p> <p>духови инструменти</p>	<p>- да се запознаят визуално с изучаваните музикални инструменти; - да ги слушат като солиращи инструменти в подходящи произведения; - да възприемат духовите инструменти като група в подходящи музикални примери; - да се запознаят с възможностите на кларинета и акордеона за изпълнение на народна музика. - да слушат разнообразни музикални примери в изучаваните метруми; - да наблюдават, изработват колективно, сравняват и анализират графични модели на изучаваните метруми; - да наблюдават разнообразни ритмични последования, включващи изучаваните трайности в примери от песните за изпълнение; - да изпълняват подражателно ритъма на леки популярни мелодии; - да изработват колективно графични модели на леки ритмични примери.</p> <p>- Да наблюдават, сравняват и</p>	
--	--	--	---	---	--

	<p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Определя възходящо и низходящо движени на мелодия в кратки музикални фрази. - Разграничава и определя постепенно движение и скок в мелодията в подходящи примери. 	на графични и двигателни средства.		<p>анализират различно по вид мелодическо движение в подходящи примери;</p> <ul style="list-style-type: none"> - да участват колективно в изработване на графични модели на мелодическо движение. 	<p>Математика</p> <ul style="list-style-type: none"> - работа с графични модели
Музика и игра	<p>Стандарт № 1: Знае обречно-обичайната същност на най-популярни фолклорно-музикални примери.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Познава характерни елементи от обичаите коледуване и лазаруване и тяхната символика. <p>Стандарт № 2: Играе право хоро и ръченица.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Играе право хоро и ръченица. <p>Стандарт № 3: Импровизира танцови движения върху</p>	<p>Тема № 1: Български народни обичаи и традиции</p> <p>Очаквани резултати</p> <ul style="list-style-type: none"> - да отнасят характерни елементи от изучаваните народни обичаи към съответния празник; - да знаят предназначението на специфични за съответния обичай атрибути. <p>Тема № 2: Коледуване и лазаруване</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да знаят наизуст народни песни, свързани с изучаваните обичаи и да ги отнасят към съответния празник. <p>Тема № 1: Право хоро</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да изпълняват танцовите движения точно, ритмично, в синхрон с музиката и с другите изпълнители; - да подбират народни песни и инструментални пиеси, на които е подходящо да се играе право хоро. <p>Тема № 2: Ръченица</p> <p>Очаквани резултати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - да изпълняват танцовите движения точно, ритмично и в синхрон с музиката и с другите изпълнители; - да подбират народни песни и инструментални пиеси, на които е подходящо да се играе ръченица. <p>Тема № 1:Импровизиране на танцови движения</p>		<ul style="list-style-type: none"> - да слушат обредни песни в оригинален и обработен вид; - да се запознаят с фолклорни примери на други етноси от съответния регион; - да коментират отразяването на народните традиции и обичаи от електронните медии; - да правят музикални колекции от народни песни и инструментални пиеси, подходящи за изпълнение на право хоро и ръченица; - да пресъздават в танца личното си емоционално отношение; - да импровизират движения върху различна по характер и жанр музика; - да импровизират движения на предпочитана музика, като проявяват толерантност към предпочитанията и възможностите на другите; - да слушат примери от изучаваните жанрове в изпълнение на типични за жанра състави; - да съставят тематични и жанрови колекции от музика, слушана в училище и извън него. 	<p>Физическа култура</p> <p>Околен свят</p>

	<p>характерна танцова музика. <i>Очаквани резултати:</i> - Импровизира танцови движения върху музика от изучаваните жанрове. - Импровизира движения върху музика в изучаваните метруми.</p>	<p><i>Очаквани резултати:</i> - да се ориентират слухово в изучаваните жанрове; - да съчетават типичните за танца движения с лична импровизация; - да пресъздават с движения характера, темпото и динамиката на музиката.</p>			
<p>Функциониране на музиката; Музика и общество</p>	<p>Стандарт № 1: Разпознава по типична музика марш, валс, право хоро, ръченица. <i>Очаквани резултати:</i> - Разпознава марш, валс, право хоро и ръченица в изпълнение на типични за жанра състави. Стандарт № 2: Изразява и аргументира свое мнение за местата, където би звучала най-естествено определена музика от различни типове и жанрове. <i>Очаквани резултати</i> - Изразява свое мнение за местата, където биха звучали най-естествено марш, валс, право хоро и ръченица. Стандарт № 3: Знае имената на петима музиканти, свързани с изучавания материал и елементарни данни за тях. <i>Очаквани резултати:</i> - Знае имената на трима музиканти, свързани с изучавания материал; Разпознава марш, право хоро, валс, ръченица в три инструментални произведения от училищния репертоар.</p>	<p>Тема № 1: Марш. Валс Право хоро. Ръченица <i>Очаквани резултати:</i> - да разпознават при слушане изучаваните жанрове в изпълнение на различни инструментални формации.</p> <p>Тема № 1: Музиката около нас <i>Очаквани резултати:</i> - да свързват изучаваните жанрове с тяхното присъствие в ежедневието и в празника.</p> <p>Тема № 1: Композитор, изпълнител, публика <i>Очаквани резултати :</i> - да използват правилно понятията композитор, изпълнител, публика; - да знаят имената на композитори, автори на песни от училищния репертоар. Тема № 2 : Разпознаване на марш, право хоро, валс и ръченица в инструментално изпълнение <i>Очаквани резултати:</i> - да определят вида на пулсацията; - да усещат характерните изразни възможности на изучаваните жанрове.</p>	<p>композитор изпълнител публика</p>	<p>- да коментират присъствието на изучаваните жанрове в ежедневието и в предаванията на електронните медии.</p> <p>- да осъзнаят ролята на композитора, изпълнителя и публиката в музикалния процес.</p>	

V. Специфични форми и методи на оценяване

Спецификата на обучението по музика дава възможност на учителя да оценява работата и постиженията на учениците в хода на разнообразни колективни дейности и индивидуални изяви и съгласно ДООИ за системата на оценяване.

При ученици, които нямат подчертани музикални заложби, изпълнението на музикално-практическите дейности се оценява преди всичко чрез:

- ⌚ Интересът и мотивацията им за участие в работата.
- ⌚ Индивидуалното развитие на способностите им в процеса на обучение.
- ⌚ Участието в аналитични дейности.

Усвояването на елементите на музикалната изразност следва да се оценява на базата на правилно използване на изучаваните понятия и в хода на практическите задачи.

Полезно е да се стимулира у учениците развитие на способността за оценка и самооценка.

VI. Методически указания по прилагането на учебната програма

Практическото приложение на учебната програма по музика следва да бъде насочено към съчетаване на най-добрите постижения и традиции на музикалното възпитание в българското училище със съвременни ефективни методи и стратегии на преподаване.

Във възрастта, когато емоциите заемат широко място в детското възприятие и светоусещане, музиката и особено песента влияят непосредствено върху мислите и чувствата на децата.

Певческата дейност в клас има важна роля за формиране на активно емоционално отношение на учениците към музикалното изкуство. Ето защо работата върху изпълнението на песните остава най-важният дял от работата на учителя по музика в началното училище.

Програмата предлага и други разнообразни дейности и форми на работа, обхващащи преди всичко ритмичните, танцови и импровизационни движения с музика, които подпомагат развитието на музикално-ритмичния усет у децата като специфично за възрастта "преживяване на музиката". Учителят трябва да потърси възможности за осъществяването им с разнообразни по жанр и характер фолклорни и съвременни музикални интонации.

В началното училище се полагат основите на "слушане на музика" - музикална дейност, която има важно значение за постепенното изграждане на музикалния опит на децата, за формиране и развитие на техните интереси и потребности за общуване с музикалното изкуство. Учителят следва да познава и умело да направлява характерното за възрастта емоционално възприемане на музиката и същевременно да изгражда трайни слушателски навици и поведение.

Осъществяването на музикално-творчески дейности в часовете по музика е водеща педагогическа стратегия в работата на учителя по музика в началното училище. За тази цел трябва активно да се развива детското творческо въображение чрез задачи със синкретичен характер, които да активират емоционалната импровизационна артистична изява на учениците.

Програмата по музика дава възможност на учителя да използва в процеса на музикалното обучение примери за функциониране на българския музикален фолклор и съвременното музикално творчество в живота на хората и присъствието им в програмите на електронните медии.